

Nr 418

Av fru **Kristensson**, om *bättre tillvaratagande av arbetskraftens kapacitet inom den statliga förvaltningen.*

På stora arbetsplatser med mycken personal löper man alltid risken av en stelhet i organisationen, som medför att arbetsuppgifter för alltför många framstår som ett rutinarbete utan personlig stimulans. Detta skapar problem på den privata arbetsmarknaden men i all synnerhet inom den offentliga sektorn. I privata företag är rörelsefriheten större, möjligheter till befordran framstår som mer direkta, och en insiktsfull företagsledning söker skapa utrymme för mer vidsträckta omdispositioner.

Tyvärr har det visat sig betydligt svårare att inom den offentliga sektorn tillämpa moderna personaladministrativa principer. Visserligen har i synnerhet på senare år medvetna ansträngningar gjorts för att få till stånd en mer stimulerande arbetsorganisation även på den statliga sektorn. Men alltjämt finns det kvar en trögrörlighet som snabbt visat sig alltmer omodern och allt mindre ägnad att åstadkomma den miljö som ur både arbetstagarens och arbetsgivarens synpunkt är önskvärd.

Ehuru det inte på något sätt kan hävdas att detta problem är ett kvinno-problem finns det anledning att fästa stort avseende vid att flertalet befattningar under »den manliga bottenlönenivån» där rutinkaraktären på arbetet framstår som särskilt kännbar, innehas av kvinnor.

Ur modern synpunkt framstår det som ytterst väsentligt att finna former för att tillvarata ambition och vilja att taga större ansvar bland alla grupper anställda. Att ge så många som möjligt den chans till befordran som bygger på i arbetet visad duglighet och ådagalagd vilja till vidareutbildning och ett personligt engagemang i arbetet framstår som angeläget.

Att anställda inte tvingas att för överskådlig framtid begränsa sig till uppgifter som uppenbart ej står i relation till deras kvalifikationer är ett uttryck för den ekonomisering med den mänskliga faktor vars nödvändighet med ökande eftertryck understrykes av bristen på kvalificerad arbetskraft. Men det är därutöver en förutsättning för den personliga tillfredsställelsen i arbetet, som vi alla borde ha rätt till. Detta problem är ingalunda endast en fråga som rör den ur examenssynpunkt kvalificerade arbetskraften utan äger giltighet för alla kategorier i betydande grad oavsett utbildning. Effektiva lösningar är alltså på en gång ett arbetstagar- och ett arbetsgivarintresse.

Det råder ingen tvekan om att lönesättningen spelar stor roll för statens möjligheter att konkurrera om den goda arbetskraften. Den utjämning av tryggheten i anställningen som skett särskilt under senare år markerar självfallet denna konkurrensfaktors betydelse för det allmänna. Å andra sidan bör man ej heller undervärdera de övriga arbetsvilkorens betydelse ur konkurrenssynpunkt. Tvärtom tyder många tecken på att dessa tränger sig fram i människors medvetande med ökat eftertryck. I ett samhälle med hög sysselsättning måste det allmänna vara konkurrenskraftigt. Även den som anser sig ha vägande invändningar att göra mot den offentliga expansionen måste medge att stora risker uppkommer om det allmänna skulle förlora i konkurrenskraft på arbetsmarknaden.

I nyligen fastställd instruktion för statskontoret har fastslagits att ämbetsverket har till uppgift att planlägga, medverka till och utföra organisationsundersökningar i rationaliseringssyfte. Man har måhända tidigare vid undersökningar av detta slag fäst det dominerande avseendet vid organisatoriska problem. Det bör vara angeläget att fortsätta organisationsundersökningar bedrivs med all kraft och att man därvid fäster avgörande avseende vid den mänskliga faktorns betydelse för de faktiska rationaliseringsmöjligheterna.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte understryka önskvärldheten av att organisatoriska undersökningar genomföres inom den statliga förvaltningen och i de affärsdrivande verken i syfte att möjliggöra ett bättre tillvaratagande av arbetskraftens kapacitet.

Stockholm den 26 januari 1962

Astrid Kristensson